

Bilaga 1: Prövning av barnets bästa

Bakgrund

FN:s konvention om barnets rättigheter som ratificerades 1990 blev svensk lag, barnrättslagen, den 1 januari 2020. Lagen innebär att beslut som direkt eller indirekt påverkar barn ska prövas innan de fattas och att medborgarna har rätt att överklaga beslut med hänvisning till den nya lagen. Detta dokument innehåller en barnkonsekvensanalys, det vill säga en analys av hur beslutet om nämndplan påverkar barn samt en beskrivning av hur barns behov och barns rättigheter har beaktats i arbetet med nämndplanen.

Barnets rättigheter

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet. Fyra av artiklarna utgör de grundläggande och vägledande principerna som alltid ska beaktas vid frågor som rör barn. Det handlar om barnets rätt till icke-diskriminering (artikel 2), barnets rätt att få sitt bästa prövat (artikel 3), barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) samt barnets rätt att komma till tals (artikel 12).

Många beslut har direkt påverkan på barn. Andra beslut har indirekt påverkan på barn eller ingen påverkan alls. Tyresö kommuns riktlinje ”För barnets rättigheter i Tyresö kommun” skapar förutsättningar för ett systematiskt arbete med att stärka barns rättigheter och säkerställer att rättigheterna kommer Tyresös barn och unga tillgodo. I riktlinjen framgår att:

- Chefer ska ansvara för att i sin verksamhetsplanering (verksamhetsplan och budget) synliggöra barnrättsperspektivet och tillämpa rättigheterna i verksamheten.
- Beslut och åtgärder som rör barn ska prövas, följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv. Fokus är att förändringar som görs i verksamheten inte ska påverka barn i behov av särskilt stöd negativt.
- För alla formella beslut som fattas ska en prövning av barnets bästa genomföras. I prövningen ska det beskrivas hur beslutet påverkar barn och hur barnets bästa har beaktats. I fall där påverkan är direkt för barn ska barnen om möjligt få uttrycka sin uppfattning i frågan.

För att utvärdera och följa upp hur nämnd- och förvaltningsplanens intentioner och prioriteringar påverkat barn görs ett Barnbokslut inom ramen för ordinarie årsredovisning.

Hur barnets bästa beaktas inom äldre- och omsorgsnämndens verksamheter

Verksamheterna inom äldre- och omsorgsförvaltningen styrs av socialtjänstlagen samt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS. I dessa lagar är barnkonventionen i största del en integrerad del i lagstiftningen, och barnperspektivet beaktas i det dagliga utövandet. Inom äldre- och omsorgsförvaltningen finns barn som målgrupp inom myndighet LSS och inom omsorg för personer med funktionsnedsättning. Inom myndigheten arbetar handläggare med myndighetsutövning LSS direkt med barn och deras föräldrar. I samtliga ärenden som rör barn har handläggarna på myndighet LSS barnets bästa i beaktning genomgående i hela processen. Det finns en fast rubrik gällande barnperspektivet i alla utredningar som på något sätt rör barn. Under denna rubrik beskriver handläggaren hur barnets bästa har beaktats under utredningen och i beslutet. Det kan exempelvis

handla om på vilket sätt och i vilken omfattning som barnet har inkluderats i utredningen, hur handläggaren arbetat för att göra barnets röst hörd i utredningen och vilka konsekvenser beslutet bedöms få för barnet. Understrykas bör att detta gäller alla fall där barn på något sätt är inblandade i ärendet, alltså inte bara där huvudpersonen är ett barn. Det kan exempelvis även gälla minderåriga syskon som på något sätt påverkas av beslutet.

Myndigheten använder informationsmaterial som riktar sig specifikt till barn, med information om LSS samt utredningsprocessen. Utöver det har myndigheten tagit fram anpassade kallelser samt beslutsbrev som riktar sig till barn. Syftet med detta är att barnet ska ha möjlighet att inkluderas i handläggningsprocessen så mycket som möjligt.

Inom utförarverksamheten inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning finns ett tydligt fokus på att se barnet som en kompetent aktör som ska vara informerad om sina rättigheter och. Barnperspektivet beaktas i det dagliga utövandet.

Vid verkställighet av korta insatser i form av avlösare och ett nytt uppdrag startas upp bokas hembesök hos familjen. Barnen deltar i samtalet vid besöket och Roger Harts delaktighetsmodell följs. Steg 5 i delaktighetsmodellen ska vara uppfylld och hänsyn till barnets åsikter ska tas tillvara. Steg 5 innebär att barn delar inflytande och ansvar över beslutsfattande. För att fullt ut uppnå steg 5 behövs ett tydligt engagemang från de vuxnas sida att dela sin makt, det vill säga att lämna ifrån sig del av makten. Vid verkställande av insats för ledsagare eller kontaktperson vid nytt uppdrag bokas ett möte på kontoret eller digitalt. Mötesinbjudan skickas till barnet och en separat inbjudan skickas till vårdnadshavare (god man). Roger Harts delaktighetsmodell steg 6 som lägst ska uppfyllas. Steg 6 innebär att barnet även deltar i besluten.¹

Hur barnets bästa beaktas i äldre- och omsorgsnämndens nämnd- och förvaltningsplan

I kommunplanen anges de fyra målområdena motiverade medarbetare hos Sveriges bästa offentliga arbetsgivare, kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden, Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor - här finns plats för alla och hållbar ekonomi som är kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär. I nämndplanen anges mål inom dessa målområden för äldre- och omsorgsnämndens områden. Alla verksamheter som i förvaltningen har ansvar för barn eller kommer i kontakt med barn, beaktar barnets bästa i enlighet med barnkonventionens artiklar.

¹ Vägar till delaktighet: Öppningar, möjligheter och skyldigheter En ny modell för att öka barns delaktighet i att fatta beslut i enlighet med artikel 12.1 i FN:s konvention om barnets rättigheter.